

|                             |   |                                                                                                                              |
|-----------------------------|---|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ชื่อวิทยานิพนธ์             | : | การศึกษาวิเคราะห์อริยมรรคมีองค์ ๘ เพื่อการหลุดพ้นจากกรรม                                                                     |
| ผู้วิจัย                    | : | นางสาวนพรัตน์ สมสวัสดิ์                                                                                                      |
| ปริญญา                      | : | พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พุทธศาสตร์และศิลปะแห่งชีวิต)                                                                             |
| คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ | : | พระศรีคัมภีรญาณ (สมจินต์ สมมาปัญญา/วันจันทร์), รศ.ดร.<br>ป.ธ.๙, ศษ.บ., พธ.ม., (พระพุทธศาสนา)<br>Ph.D (Pali&Buddhist Studies) |
|                             | : | ดร. ประพันธ์ ศุภษร<br>ป.ธ.๗, พธ.บ., ศศ.ม. (พุทธศาสนศึกษา)<br>พธ.ด.(พระพุทธศาสนา)                                             |
|                             | : | อาจารย์ อุดุลย์ คนแรง<br>ป.ธ.๙, พธ.บ., อภิ.บ., น.บ., ศษ.บ., ศษ.ม. (จารึกภาษาไทย)                                             |
| วันสำเร็จการศึกษา           | : | ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๔                                                                                                               |

### บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาอริยมรรค มีองค์ ๘ ในพระพุทธานุสา ๒) เพื่อศึกษากรรมในพระพุทธานุสา ๓) เพื่อศึกษาอริยมรรคมีองค์ ๘ ในฐานะเป็นทางดำเนินเพื่อการหลุดพ้นจากกรรม ตามแนว พระพุทธานุสา โดยงานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารชั้นปฐมภูมิ ได้แก่ พระไตรปิฎก เอกสารชั้นทุติยภูมิ ได้แก่ อรรถกถา คัมภีร์ ตำรา งานวิจัยเอกสารและสิ่งตีพิมพ์ เป็นต้น

ผลการวิจัยพบว่า อริยมรรคคือแนวทางในการปฏิบัติหรือแนวทางการดำเนินชีวิต อันจะนำไปสู่ทางแห่งความดับทุกข์ และหลุดพ้นจากกรรม เป็นวิธีการที่บุคคลนำเอากฎเกณฑ์ของธรรมชาติมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิตของตน กรรม หมายถึง การกระทำของบุคคลที่ประกอบด้วยเจตนา การกระทำของบุคคลที่ยังมีกิเลส จากหลักวิภูษะ ๓ ซึ่งหมุนเวียนสืบทอดต่อกันไป ทำให้เกิดการเวียนว่ายตายเกิด หรือเป็นวงจรแห่งความทุกข์ ได้แก่ กิเลส กรรม วิบาก ซึ่งอธิบายได้ว่า กิเลส เป็นเหตุให้เกิดกรรม เมื่อทำกรรมได้รับวิบากคือผลของกรรมนั้น อันเป็นปัจจัยให้เกิดกิเลสแล้วทำกรรมหมุนเวียนต่อไปอีก และสามารถหลุดพ้นจากกรรมได้โดยการใช้อริยมรรคมีองค์ ๘ หลักปฏิบัติในอริยมรรคมีองค์ ๘ พุทโดยย่อเป็นศีล สมาธิ ปัญญา ย่อได้อีกเป็น สมตะ-วิปัสสนาหรือ รูปกับนาม เมื่อปฏิบัติตามแล้ว ได้ประโยชน์ปัจจุบันประโยชน์ด้านคุณค่าชีวิต ประโยชน์ที่เป็นสาระแท้จริงของชีวิตรู้แจ้งสภาวะของสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง รู้เท่าทันคติ

ธรรมดาของสังขารธรรม ไม่ตกเป็นทาสของโลกและชีวิต มีจิตใจเป็นอิสระโปร่งโล่งผ่องใส ไม่ถูกบีบ  
คั้นคับข้องจำกัดด้วยความยึดติดถือมั่นหวั่นหวาดของตนเอง ปราศจากกิเลสเผาลนที่ทำให้เศร้า  
หมองขุ่นมัว อยู่อย่างไรทุกข์ ประจักษ์แจ้งความสุขประณีตภายในที่สะอาดบริสุทธิ์สิ้นเชิงอัน  
ประกอบพร้อมด้วยความสงบเยือกเย็นสว่างไสวเบิกบานโดยสมบูรณ์

**Thesis Title** : An Analytical Study of the Noble Eightfold Path  
leading to liberation from Kamma

**Researcher** : Ms. Nopparat Somsawat

**Degree** : Master of Arts (Buddhist Studies and Arts of Living)

**Thesis Supervisory Committee**

: Phra Srikamperayarn, Asso.Dr. (Somjin Sammapañño).  
Pali 9, B.A., M.A.,(Budd.)  
Ph.D (Pali&Buddhist Studies)

: Dr. Prapan Supasorn  
Pali 7, B.A., M.A.,(Budd.),Ph.D.(Budd.)

: Ajarn. Adul Konreng  
Pali 9, B.A., M.A.,(Thai Epigraphy)

**Date of Graduation** : 28 March 2011

## ABSTRACT

Two objectives were conducted for this research. Firstly, it was to study the Noble Eightfold Path in Buddhism. Secondly, it was to investigate Kamma in Buddhism. Thirdly, it was to find out the Noble Eightfold Path as a way to liberate from Kamma in Buddhism. This research was a documentary research. The researcher studied from Theravada Buddhist Scriptures, Commentaries, and related literature review.

The results showed that Noble Eightfold Path is the approach of practice or approach of living which then leads to the cessation of suffering and liberate from kamma. The approach gathers and makes benefits from the laws of nature. Kamma is action fills with intention of person who still has kilesa as well as in living in a whirlpool of samsara. These made them to reincarnate or live in circles of suffering: kilesa, kamma, and consequences of action. It can be explained that kilesa is the causes that lead to kamma. If someone does a particular type of kamma, then get that particular type of kamma. The only freedom from kamma is practicing the Noble Eightfold Path or, in other words, Precept, Meditation, and Wisdom. In brief, this is concentration-insight meditation or form-non-form. The benefits of following in this practice are here and now, value of life,

see things as the way things are, living beyond up and down of life, and non-attachment. Finally, spend life with deep inner happiness which is completely pure, bright, cool, and still.